Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 1 czerwca 1932 r. 50.

T r e ś ć n u m e r u:

---o§o---

ŁOTWA.Kronika:1.Ł o t e w s k i e s p ó ł k i a k c y j n e i k a p i t a ł y ."Latvijas Sargs /z 30.V.32/: Według danych statystyki urzędowej na Łotwie znajdowało się w dn. 1 stycznia 1931 r. 393 spółek akcyjnych o kapitale zakładowym 195.218.000 łatów, z czego 90.472.000 łatów należy do obywateli Łotwy, zaś 104,746.000 łatów /53,7%/ do obcokrajowców.

Gazownie i elektrownie rozporządzają kapitałem zakładowym 810.000 łatów; do obcokrajowców należy przytem 3,1% udziałów. W spółkach budowlanych należy kapitału obcokr.18,5%; w zakładach krawieckich i skórniczych 23%, w przemyśle poligraficznym 25,3%; w przemyśle spożywczym 31,8%; w akcyjnych spółkach handlowych 33,7%; w przemyśle chemicznym 87,4%; tekstylnym 67,7%, drzewnym 56,1%, papierowym 56,2%, w bankach 57,7%, w pozostałych gałęziach przemysłu kapitał obcokrajowców waha się od 35 do 50%.

Najbardziej inwestowały na Łotwie Niemcy /25.551.000 łt./następnie Anglja /16.074.000 łt./, Szwecja /11.553.000 łt./, kapitaliści Rosji carskiej/7.107.000 łt/, Belgja /7.265.000 łt./, Holandja /8.425 tys.łt./,Estonja /6.600.000 łt./, Polska /2.832.000 łt./, Litwa/627.000/, Sowiety /3.700.000 łt./ i t.d.

2. U l t i m a t u m p a r t j i o s a d n i k ó w d l a r z ą d u ."Brihwa Zeme" /Nr.118/: Osadnicy postawili rządowi ultimatum i ustępują z bloku wraz z postępowcami po skonstatowaniu, że premjer Skujeneek nie utworzył dotychczas pełnego gabinetu i że oddawna nie zwołuje się posiedzenia koalicji. Ultimatum brzmi jak następuje: Ma być natychmiast mianowany minister Finansów oraz ma być natychmiast zwołane posiedzenie koalicji i wyjaśnienie czy rząd rozporządza jeszcze zaufaniem większości koalicji. W razie nieuwzględnienia ultimatum, partja osadników rozpocznie układy z innemi grupami w sprawie utworzenia nowego rządu.

3. M e m o r j a ł l e a d e r a p a r t j i s o c j a l d e m o k r a t ó w w s p r a w i e e w e n t u a l n e j w o j n y s o w i e c k o - j a p o ń s k i e j .Leader S.D. poseł F.Menders złożył na ręce komitetu wykonawczego socjalistycznej międzynarodówki robotniczej memorjał w sprawie sytuacji na dalekim wschodzie. Memorjał brzmi w streszczeniu jak następuje: Naprężona sytuacja na Dalekim Wschodzie wywiera również wpływ na państwa ndabałtyckie. Gdyby doszło do wojny między Japonją a Rosją Sowiecką, przerzucenie się wojny na zachodnie pogranicza Rosji jest więcej niż możliwe. Państwa nadbałtyckie znalazłyby się w sferze działań wojennych. W związku z tem walka socjaldemokratów nadbałtyckich o pokój jest najważniejszem zadaniem. Dla zagwarantowania pokoju partje te czyniły kroki w kierunku podpisania paktu o nieagresji między państwami nadbałtyckiemi a Rosją Sowiecką. Pakty takie podpisała Finlandja, Estonja, Łotwa i Litwa. Łotwa jeszcze paktu nie ratyfikowała. Socjaldemokraci łotewscy czynią wszystko, by to nastąpiło.

Polityka zagraniczna państw nadbałtyckich została obecnie uzależniona od tajnej dyplomacji. Burżuazja Łotwy i Estonji dałaby się wciągnąć do akcji przeciwko Rosji Sowieckiej, gdyby się to tylko burżuazji opłaciło. Przed wyborami francuskiemi odczuwał się silnie nad Bałtykiem wpływ polityki francuskiej zarówno bezpośredni, jak też za pośrednictwem Polski.

Gdyby wybuchła na zachodniem pograniczu Rosji wojna z Polską i Rumunją, to wojna ta groziłaby również Łotwie, gdyż wyłoniłoby się zapewne zagadnienie zajęcia węzła kolejowego Dyneburga, znajdującego się w miejscu, gdzie się stykają granice Rosji, Łotwy i Polski.

4. Niemcy w Estonji. W Estonji przebywa obecnie 17 tys. Niemców /2% ogółu ludności/. W ciągu jednego roku liczba Niemców zmalała o 300 osób. Według obliczeń estońskich, żywioł niemiecki po 50 latach całkiem stąd zniknie.

W Estonji nie wolno uczęszczać do szkół niemieckich uczniom narodowości nieniemieckiej. Pozatem istnieje bojkot abiturjentów szkół niemieckich. W związku z tem daje się zauważyć powrót zniemczonych Estów do swej narodowości. W parlamencie estońskim Niemcy i Szwedzi mają łącznie 3-ch posłów.

5. Kolejne wystąpienie "Pehdeja Brihdi" przeciwko mniejszościom narodowym. "Pehdeja Brihdi" /Nr.118/: W Rzeżycy utrzymuje się 8 szkół mniejszościowych, przyczem, o ileby się wprowadziło w tych szkołach wykładowy język państwowy, to liczba ich dałaby się zredukować o połowę. Podobnież przedstawia się sytuacja w innych miastach: Rydze, Libawie, Jełgawie i t.d. "Autonomja" mniejszości narodowych staje się wprost nie do zniesienia.

6. Nowe zarządzenie ministra oświaty. "Pehdeja Brihdi" /Nr.117/: Minister Oświaty Keninsz wydał rozporządzenie, na mocy którego znosi się egzaminy przechodnie w szkołach powszechnych i niższych. Uczniowie, mający w ciągu roku przeciętny stopień dobry, mogą być przenoszeni do wyższych klas bez egzaminów.

Pozatem w całej Łotwie wprowadza się przymus szkolny. Do pierwszego oddziału szkoły powszechnej przyjmuje się dzieci od lat 8-miu, zaś do przedszkola od lat 6-ciu.

ESTONJA. Kronika. 1. Ujednostajnienie taryfy celnej estońsko-łotewskiej. /"Päewaleht" Nr.138/: Z Rygi donoszą, że zakończono narady na temat utworzenia unji celnej między Estonją a Łotwą, uwieńczone umową, która ma polepszyć stan dotychczasowej wymiany towarów. Pozatem ułożono spis towarów, których powyższa umowa ma dotyczyć.

2. Bilans handlu zagranicznego w kwietniu. "Rev.Ztg." /Nr.114/: Import w kwietniu wynosi 20.968,4 tonn na sumę 3.816.700 koron; eksport 18.500,3 tonn, wartości 3.818.000 koron.

3. Samobójstwa w Estonji. "Päewaleht" /Nr.138/: W 1931 r. zanotowano 326 wypadków samobójstw i 83 wypadków prób targnięcia się na życie. Ciekawym jest objaw, że prowincja przoduje pod tym względem. Powodami są przeważnie ciężkie warunki materjalne.

4. Sprawa języka wykładowego w uniwersytecie dorpackim. "Päewaleht" /Nr.143/: Senat uniwersytetu postanowił, by na wydziale prawnym wykłady odbywały się nie w języku rosyjskim lub niemieckiem, jak dotychczas, lecz w estońskim. W związku z tem przekazano katedrę innemu profesorowi.

5. Zmiany w szkolnictwie średniem. "Päev." /Nr.143/: M-stwo Oświaty powzięło projekt reformy w szkołach średnich, polegającej na tem, że w szeregu miast postanowiono wprowadzić 5-cioklasowy system gimnazjalny.

6. Ziemie dla osadników. "Rev.Ztg." /Nr.118/: Leśne obszary państwowe w okolicy Narwi położone o powierzchni 24.816 ha postanowiono rozdzielić między bezrolnych, w pierwszym zaś rzędzie uczestnikami w wojnie o niepodległość. W związku z tem powstał projekt ścięcia tych lasów, coby się przyczyniło do ożywienia eksportu drzewa i zatrudnienia większej ilości bezrobotnych.